

# การแสดงความหมายของคำ "ก็" ในภาษาไทย

วิยะดา สำนวนต์

คนจำนวนไม่น้อยคงเคยคิดถึงภาษาไทยด้วยอารมณ์หงุดหงิด เมื่อถูกตำหนิว่าใช้ภาษาไทยสื่อความหมายไม่เรื่อง หรือเมื่อต้องการจะใช้คำเพื่อให้แสดงความหมายที่กระตือรือร้นตรงจุดประสงค์ แต่ก็นึกหาคำเหมาะ ๆ ไม่ได้ บางทีก็คิดถึงภาษาไทยด้วยความซาบซึ้งตรึงใจว่าชาวบอกความหมายได้อย่างใจนึก บอกอารมณ์ของผู้ใช้ภาษาไทยได้อย่างวิเศษ บอกบรรยากาศของเหตุการณ์ได้อย่างแจ่มชัด แต่เมื่อจำเป็นต้องแจกแจง บรรยาย พรรณนาความหมายต่าง ๆ ของถ้อยคำก็ดี เนื้อความก็ดี เรามักจะสรุปรวมว่า "บอกไม่ถูก แต่เข้าใจ" คำกล่าวเช่นนี้จะติดปากคนไทย

การที่จะตีความหมายของถ้อยคำ สำนวน มีสิ่งที่ทำให้ง่าย ๆ ด้วยเป็นเรื่องของความละเอียดลึกซึ้งเกินกว่าที่บอก หรือบรรยายได้ตรงกับใจของผู้ใช้ภาษาคนอื่น ๆ คำบางคำถูกนำมาใช้เสมอ ๆ จนคุ้นเคยกับบุคคล ผู้ฟัง ผู้เขียน และผู้อ่านเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นในหมู่นักศึกษาเล่าเรียน หรือผู้ที่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาก็ตาม แต่เมื่อถึงคราวจะต้องหยิบคำที่คิดว่า "คุณปาก คุณหู คุณมือ คุณตา" ขึ้นมาแจกแจงความหมายในที่ต่าง ๆ แล้ว ทุกคนเมื่อสัมผัสที่จะ "อัมจน" ได้ทั้งนั้น จนกลายเป็นเกิดความไม่แน่ใจที่ว่า "เข้าใจ แต่บอกไม่ถูก" นั้นเป็นคำกล่าวที่ถูกต้องตรงกับความจริงหรือไม่

บ่อยครั้งที่ผู้เขียนต้องเติม-เปลี่ยนแปลง-ตัดทอนถ้อยคำให้นักเรียนและให้ตนเองทั้งในการเขียน และการพูดด้วยการเติม-เปลี่ยน-ตัด ถ้อยคำสั้น ๆ เพียง ๑-๒-๓ คำ แทนที่แปลที่คำที่เลือกกว่า "เหมาะ" นั้น มักจะทำให้เนื้อความมีความกระตือรือร้น บ่งบอกบรรยากาศของเรื่องราวได้ดีขึ้น เช่น อย่างยิ่ง ที่ ด้วย แล้ว แล้วก็ ก็ ซึ่ง ทั้งนี้ ละ เลย สิ ชี ะ นั้น แด หรือ ไม่ก็ มิฉะนั้น ฯลฯ คำเหล่านี้บางคำก็เป็นคำที่มีความหมายประจำคำ บางคำก็ไม่มีความหมายประจำคำ แต่กลับช่วยให้คำอื่น หรือประโยคสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(บันทึกการวิจัยเรื่อง การใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน)

(บันทึกการวิจัยเรื่อง การใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน)

คำภาษาไทยส่วนมาก จะสรุปไว้คล้ายกันว่า ภาษาไทยเป็นภาษาคำโคก คำ ๆ เดียวอาจจะมีหลายความหมาย ซึ่งแล้วแต่จะวางตำแหน่งคำนั้น ๆ ไว้ที่ใดในประโยค หรือถ้าจะนำคำมาเรียงต่อกันก็จะต้องเรียงอย่างถูกต้องความหมาย คำนั้นจึงจะสื่อความหมายได้ตามประสงค์ เช่น ลูกแม่ (= ลูกของแม่) แม่ลูก (= แม่และลูก) คำภาษาไทยจะให้ความสำคัญกับคำที่มีความหมายประจำคำมาก ซึ่งตามองอย่างผิวเผินแล้ว ภาษาไทยน่าจะเป็นภาษาที่เข้าใจได้ง่าย เพราะเป็นการนำเอาคำมาเรียงกันให้เป็นเรื่องราวก็สื่อความหมายได้มาก เพียงพอแก่การดำรงชีวิตแล้ว แต่เมื่อลองพินิจดูให้ละเอียดแล้วจะเห็นได้ว่ามีคำประเภทที่อธิบายความหมายไม่ได้ "ตรงตามที่ใช่" อยู่เป็นจำนวนไม่น้อย ความรู้สึก ความเข้าใจที่รวม ๆ กันอยู่ในเนื้อหานั้น ๆ ลึกซึ้งละเอียดอ่อน จนเราผู้เป็นเจ้าของภาษาจะอธิบายได้ ทั้งด้วยการใช้ภาษาของมนุษย์นั้นเป็นกลไกอย่างหนึ่งของศิลปะแขนงหนึ่ง ที่มีความ "เฉพาะตัว" ยากที่จะวิเคราะห์ แจกแจงให้ตรงกับความเป็นจริงได้ นอกจาก "พยายามอธิบาย" โดยความเข้าใจโดยรวม ๆ ในฐานะเจ้าของภาษา

ที่ว่ามีคำเป็นจำนวนมากที่ไม่มี ความหมายประจำคำ แต่อาจสื่อความหมายได้เมื่อรวมอยู่กับคำอื่น บางครั้งเมื่อรวมแล้วเกิดความหมายประจำคำขึ้น บางครั้งก็เป็นคำที่ทำให้ผู้พูดมีจุดประสงค์ในใจอย่างไร เช่น สั่ง ขอร้อง อ้อนวอน บางครั้งก็อาจบอกให้รู้ถึงอารมณ์ของผู้พูดได้ว่า หงุดหงิด เบื่อ ท้อแท้ ไม่สนใจ เกรงใจ ฯลฯ เหตุที่ควยคำเหล่านี้ไม่มีความหมายประจำคำ ผู้ใช้ภาษาจึงมักจะไม่ได้คิดถึงหรือคิดไม่ถึง เมื่อถึงคราวจำเป็นจะต้องปรุงแต่งภาษาให้น่าสนใจ

ด้วยควยคำเหล่านี้ ไม่มีความหมายประจำคำนี้เอง นักไวยากรณ์จึงไม่อาจจำแนกตั้งชื่อเรียกได้ เช่น ดี นะ งั้น ก็เลย ก็ ฯลฯ จนเมื่อนำมาใช้ในเนื้อความ หรือประโยคแล้ว จึงรู้ความหมายรวม ๆ ไปกับควยอื่น ๆ ที่แวดล้อมอยู่นั้น ตัวอย่าง

๑. หิวก็หิว เหนื่อยก็เหนื่อย (= หิวและเหนื่อยเกิดขึ้นพร้อม)

แต่ไม่รู้จะทำไง

๒. ให้กินก็กินดี (= เชออยากให้กินเอง เรื่องอะไรจะไม่กิน)

๓. ไปควยกันนา (= ฉันทอยากให้เธอไปควย ช่วยไปเป็นเพื่อนที)

คำ "ก็, สิ, นา" ที่ปรากฏในประโยคตัวอย่างนี้ จะบอกความหมายรวม ๆ ในประโยคได้อย่างลึกซึ้ง สองตัดคำเหล่านี้ออกจากประโยค

๑. หิว × หิว    เหนื่อย × เหนื่อย (= บอกความหงุดหงิด ใครอย่ามา ยังไฉละ)

๒. ให้กิน × กิน × (= ฉันสั่งให้กินก็กินสิ ชักראคาญแล้วนะ โอ้อแอ้อยู่ได้)

๓. ไปด้วยกัน × (= ฉันสั่งให้ไปด้วยกัน อย่าชักคำสั่งนะ)

ลองพิจารณาความหมายรวม ๆ ของประโยคทั้ง ๒ ชุด คุณจะเห็นว่า บางประโยค จะเปลี่ยนจากประโยคขอร้อง คำสั่ง (๓) หรือเปลี่ยนประธานที่ควรจะเป็นไป (๒)

คำที่ไม่มีความหมายประจำคำเหล่านี้ ไม่มีชื่อเรียกเฉพาะอย่างกับคำอย่างอื่น (เช่น คำนาม คำสรรพนาม คำวิเศษณ์ ฯลฯ) ในภาษาอังกฤษเรียกว่า Particle และในกลุ่มคำประเภทนี้ ผู้เขียนเห็นว่าคำว่า "ก็" จะมีความแปลกที่น่าสนใจอยู่หลายประการ กล่าวคือ

๑. เป็นคำที่ถูกนำมาใช้อย่างไม่จำกัดขอบเขต บางครั้งใน ๑ ประโยค อาจจะมีคำ "ก็" ปรากฏอยู่มากกว่า ๑ ครั้ง โดยไม่ทำให้ความหมายโดยรวมของประโยคเสียไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสนทนา

ตัวอย่าง

๑.๑ ก็ยังบอกเขาว่า เขาจะมาก็มา ก็ตามใจ ก็แล้วแต่เขา

๑.๒ ก็พอแม่มาถึง ก็บอกเลขก็ได้

๑.๓ ก็แหม! ก็ใครจะไปรู้ว่าเธอก็ไป

๒. ตำแหน่ง (Position) ของคำ "ก็" อาจปรากฏอยู่ได้หลายที่ในประโยค และในเนื้อความที่อยู่ใกล้เคียงกัน โดยไม่ทำให้ความหมายของประโยคสับสน คุณสนทนายังเข้าใจเรื่องราวได้สืบเนื่องกัน (ตามตัวอย่างในข้อ ๑.๑ - ๑.๓) และบางครั้งมีตำแหน่งทางไวยากรณ์ไม่ตรงกับหน้าที่ควรจะเป็น

๓. คำ "ก็" ที่ปรากฏอยู่ในข้อความ อาจจะทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมก็ได้ (ตัวอย่างข้อ ๑.๑ - เขาจะมาก็มา ข้อ ๑.๒ - พอแม่มาถึงก็บอกเลย) และ/หรือ อาจจะทำหน้าที่เป็นส่วนขยายข้อความ (ตัวอย่าง ข้อ ๑.๓ - ใครจะไปรู้ว่าเธอก็ไป) และบ่อยครั้งที่อาจจะไม่ทำหน้าที่ใดเลย นอกจากเป็นส่วนประกอบข้อความ เพื่อบอกความหมายรวมของประโยคในลักษณะของการบอกเจตนา หรือบอกอารมณ์ หรือบอกความแน่นำ หรือความเป็นกลาง ๆ (ตัวอย่าง ข้อ ๑.๑ - ก็ตามใจ ข้อ ๑.๒ - ก็พอแม่มาถึง ข้อ ๑.๓ - ก็แหม ! ก็ใครจะไปรู้)

๔. การปรากฏของคำ "ก็" ในข้อความต่าง ๆ อาจพบได้เสมอ โดยไม่ทำให้ข้อความเปลี่ยนความหมายหลัก แต่การพิจารณาให้ละเอียดจะพบว่า คำ "ก็" เป็นส่วนรับบอก (Indicate) อารมณ์ เจตนาที่แฝงอยู่ในใจผู้พูด หรืออาจบอกความหมายโดยรวมของข้อความ

ความแปลกของคำ "ก็" ทั้ง ๔ ประการนี้ ทำให้ผู้เขียนลองเก็บข้อมูลจากการสนทนาของคนไทยหลาย ๆ อาชีพ จากคนที่ต่างวัย ต่างการศึกษา จากหนังสือประเภทนวนิยาย หนังสือวรรณคดีแต่ละสมัย โดยเริ่มศึกษาจากคำอ่านที่อาจารย์สมัยสุโขทัยลงมา (เพื่อศึกษาคำ "ก็" ที่มีใช้ในภาษาไทยเมื่อใด) และศึกษาจากคำอ่านที่อาจารย์ภาษาเขมร (เพื่อศึกษาคำ "ก็" ที่มีใช้ในภาษาเขมรแต่เมื่อใด) ในการวิเคราะห์เรื่องการแสดงความหมายของคำ "ก็" นี้ ผู้เขียนได้เสนอเป็นวิทยานิพนธ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อ พ.ศ.๒๕๒๕ โดยใช้ความเป็นเจ้าของภาษาไทย พิจารณาและอธิบายความหมายของคำ "ก็" จากข้อมูลที่รวบรวม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนได้กำหนดประเด็นสำคัญอันเกี่ยวข้องกับคำ "ก็" ไว้ ๓ ประเด็น คือ เรื่องตำแหน่ง และหน้าที่ของคำ "ก็" เรื่องการแสดงความหมายของคำ "ก็" โดยเน้นภาษาสนทนา เรื่องคำ "ก็" เชิงประวัติ (โดยเก็บข้อมูลจากหลักศิลาจารึกภาษาไทย หนังสือวรรณคดีสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี และสมัยกรุงเทพฯ เลือกเฉพาะที่เป็นภาษารอยแก้ว)

จากการวิจัย ผู้เขียนสรุปเรื่องเกี่ยวกับคำ "ก็" ได้ดังนี้

๑. ตำแหน่งและหน้าที่ของคำ "ก็" คำ "ก็" อาจปรากฏในประโยคสนทนาได้บ่อย ๆ และในตำแหน่งต่าง ๆ ของประโยค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประโยคสนทนาแบบไม่เริ่ม การปรากฏของคำ "ก็" ในตำแหน่งต่าง ๆ นี้ บางครั้งก็ปรากฏอยู่กับคำต่าง ๆ ที่มาทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบประโยค (เช่น คำนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ เป็นต้น) บางครั้งก็ปรากฏในประโยคตามลำพังคำเดียว แต่สามารถสื่อความหมายต่อกุศลสนทนาได้ ตำแหน่งที่ปรากฏในตำแหน่งต่าง ๆ ในประโยคสนทนาแบบไม่เริ่ม อาจสรุปได้ดังนี้

๑.๑ ปรากฏหน้าคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุรพบท และคำอุทาน คำต่าง ๆ เหล่านี้ อาจจะปรากฏเป็นคำเดียวคำเดียวก็ได้ หรืออาจจะปรากฏเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของวลีหรือของประโยคก็ได้

(ตัวอย่าง) คำ "ก็" ในตำแหน่งหน้าคำเดียว

ก. ประโยคเริ่ม : วันนี้ใครจะไปจ่ายตลาด

ประโยคไม่เริ่ม : ก็แม่

ข. ประโยคเริ่ม : .....

ประโยคไม่เริ่ม : ที่จริงเธอไม่น่าไปว่าเขาย่างนั้น

ประโยคไม่เริ่ม : ก็ แหม !

ค. ประโยคเริ่ม : ขอบคุณมาก อุตส่าห์คอยตั้งนาน หิวมากสิ

ประโยคไม่เริ่ม : ก็ หิว

คำ "ก็" ที่ปรากฏอยู่หน้าคำชนิดต่าง ๆ ในลักษณะคำเดียวคำเดียว ๆ เช่นนี้ เมื่อพิจารณาคำตำแหน่งของคำแล้วจะเห็นว่าวางอยู่หน้าคำนามที่ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค (ตัวอย่างข้อ ก.) ซึ่งโดยปกติแล้วในภาษาไทยนั้นคำที่ทำหน้าที่ขยายจะวางอยู่หลังคำที่ถูกขยาย เช่น แม่ (ของ) จัน แม่ใหญ่ (หมายถึงมีหลายแม่ คนที่กล่าวถึงเป็นแม่ที่เป็นภรรยาคนแรก

ของพ่อ) แมวคำ เด็กอ้วน โตะกม ฯลฯ ดังนั้นเมื่อเทียบกับตำแหน่งของคำ "ก็" ในกรณีนี้ คำ "ก็" จึงมีไวยากรณ์ที่ขยายคำในประโยคเลย หรือถ้าจะมองในแง่ที่ว่า คำ "ก็" อาจจะทำหน้าที่เป็นบทเชื่อมประโยคหรือข้อความระหว่างประโยคเริ่มกับประโยคไม่เริ่ม ก็เป็นไปได้ กล่าวคือ ต้องพิจารณาประโยคเริ่มและไม่เริ่มว่าจะมีความสัมพันธ์กัน ในเชิงไวยากรณ์เพียงใด โดยวิธีขยายประโยคที่มีคำเดิวนั้นให้เป็นประโยคที่มีประธาน กริยา (กรรม) ที่บอกเนื้อความสืบเนื่องกับประโยคเริ่ม ดังนี้

ประโยคเริ่ม : วันนี้ใครจะไปจ่ายตลาด

ประโยคไม่เริ่มที่ขยาย : วันนี้ ก็แม่จะไปจ่ายตลาด

เมื่อขยายประโยคแล้วจะเห็นว่าเนื้อความที่ขยายแล้วเป็นประโยคเพียง ๑ ประโยค คำ "ก็" จึงไม่ได้ทำหน้าที่เชื่อมเนื้อความระหว่าง ๒ ประโยคเลย และในตัวอย่าง ข. ก็อธิบายได้เป็นอย่างดีเหมือนกัน ส่วนในตัวอย่าง ค. นั้น คำ "ก็" อยู่หน้าคำกริยา ซึ่งลักษณะโครงสร้างประโยคในภาษาไทยนั้น ส่วนที่จะวางอยู่หน้าคำกริยาของประโยค คือ ส่วนประธาน ต่อจากส่วนประธานก็คือ ส่วนกริยา ซึ่งอาจมีแต่คำกริยาหลักเพียงใด ๆ หรืออาจมีกริยาช่วยคำกริยาหลักด้วยก็ได้ (ภาษาไวยากรณ์เรียกว่า กริยาช่วยหรือกริยานุเคราะห์) คำกริยาช่วยจะวางอยู่หน้ากริยาหลัก เช่น นาไป คงรู้ ไม่พูด ฯลฯ และจากตัวอย่าง "ก็หิว" ถ้าเทียบตำแหน่งของคำ "ก็" กับตำแหน่งของคำกริยาช่วย "นา คง ไม่" แล้ว จะอยู่ในตำแหน่งเดียวกัน จึงน่าที่จะทำหน้าที่เป็นกริยาช่วยเหมือนกัน

(ตัวอย่าง) คำ "ก็" ในตำแหน่งหน้าคำชนิดต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวลี หรือประโยค

ดังกล่าวไว้ในตอนต้น ขอ ๑.๖ แล้วว่า คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุรพบท คำสันธาน และคำอุทาน นั้น บางครั้งอาจจะปรากฏในประโยค

สนทนาแบบไม่เริ่มเพียงคำพังค้ำเดียวโดด ๆ แต่สามารถที่จะสื่อความหมายต่อกันสนทนาได้ และบ่อย ๆ ครั้งที่คำชนิดต่าง ๆ นั้นจะปรากฏในลักษณะที่เป็นส่วนหนึ่งของวลีหรือประโยค และคำ "ก็" อาจจะปรากฏหน้าคำชนิดต่าง ๆ เหล่านี้ในประโยค หรือในวลีได้เช่นกัน ตัวอย่าง

ก. (กำลังพูดถึงเหตุการณ์บางอย่าง)

ประโยคไม่เริ่ม : พูดดี ๆ ก็ได้อะไรทำไมต้องขึ้นเสียงกับแม่

ประโยคไม่เริ่ม : ก็เมื่อยากมาว่าลูกนี่ (หน้าคำนาม)

ข. (พูดสนทนากำลังหากรรไกร)

ประโยคไม่เริ่ม : เฮ้อ! ไม่รู้เอาไปวางไว้ตรงไหน

ประโยคไม่เริ่ม : ก็ ข้าง ๆ ซาเชอนั้นไง (หน้าคำบุพบท)

ค. (กำลังพูดถึงโครงการหนึ่ง)

ประโยคเริ่ม :

ประโยคไม่เริ่ม : นาสงสาร เลยถูกเด่งงานคนเดียว

ประโยคไม่เริ่ม : ก็ เขาอยากเขาไปยุ่งเอง (หน้าคำสรรพนาม)

ง. (กำลังพูดถึงการกระทำบางอย่าง)

ประโยคไม่เริ่ม : นี่ ถ้าเธอไม่เอะอะตอนนั้นก็จับได้แล้ว

ประโยคไม่เริ่ม : เธอก็พูดอยู่นั้นแหละ (หน้าคำกริยา)

จ. (กำลังพูดถึงเด็กอ่อน)

ประโยคเริ่ม :

ประโยคไม่เริ่ม : คีจิง ไม่ได้ยินเสียงร้องเลย

ประโยคไม่เริ่ม : เขาจะร้อง ก็เมื่อหิวเท่านั้น (หน้าคำเชื่อม)

จากตัวอย่างในชุด ก-จ. จะเห็นว่าคำ "ก็" มีตำแหน่งอยู่หน้าคำบางชนิด ซึ่งคำเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นส่วนประธานบาง (ขอ ก. และขอ ค.) เป็นส่วนกริยาบาง (ขอ ง.) เป็นส่วนขยายบอกทิศทางบาง (ขอ ข.) เป็นส่วนเชื่อมเนื้อความบาง (ขอ จ.) และจะเห็นว่า คำ "ก็" ในข้อ จ. เท่านั้นที่ทำหน้าที่เป็นบท เชื่อมรวมกับคำที่เป็นบท เชื่อมหลัก (คือ คำว่า เมื่อ ก็เมื่อ) ในข้อ ก. คำ "ก็" วางอยู่หน้าคำนามที่เป็นส่วนประธานของประโยคจึงน่าจะทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ บอกเหตุผลคล้ายคำว่า "เพราะ" ในข้อ ค. ก็ด้วยเหตุผลอย่างขอ ก. ในข้อ ง. คำ "ก็" วางหน้าคำกริยา จึงน่าจะทำหน้าที่คล้ายคำกริยาช่วย (ถ้าเป็นคำขยาย จะอยู่ท้ายคำกริยา) ซึ่งถ้าลองนำไปเทียบกับประโยคที่ว่า "เธอยังพกอยู่นั้นแหละ" กับ "เธอยังก็พกอยู่นั้นแหละ" ตำแหน่งของคำ "ยัง" กับ "ก็" ปรากฏอยู่ในตำแหน่งเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม คำ "ก็" มิได้ปรากฏหน้าคำชนิดต่าง ๆ ได้ทุกครั้งไป และมีได้ปรากฏหน้าคำชนิดต่างใดทุกชนิด เช่น อาจจะปรากฏหน้าคำบุพบทในลักษณะของบุพบทวิได้ แต่ปรากฏหน้าคำบุพบทใด ๆ เพียงคำเดียวไม่ได้

๑.๒ ปรากฏระหว่างคำ ๒ คำ ซึ่งอาจเป็นคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ ลักษณะที่ปรากฏเช่นนี้จะพบเสมอในประโยคสนทนาแบบไม่เริ่ม เช่น /ไป ก็ ไป/ /ให้ ก็ เอา/ /นั่น ก็ ใช่/ ฯลฯ คำที่วางอยู่หน้าและหลังคำ "ก็" อาจจะเป็นคำชนิดเดียวกัน หรือเป็นคำต่างชนิดกัน หรือเป็นคำเดียวกันก็ได้ ตัวอย่าง

|                     |                                    |
|---------------------|------------------------------------|
| ก. ไป ก็ ไป         | (คำกริยา-คำกริยาที่เป็นคำเดียวกัน) |
| ข. ชอบ ก็ ชื่น      | (คำกริยา-คำกริยาที่ต่างกัน)        |
| ค. เสีย ก็ เพราะ    | (คำนาม-คำวิเศษณ์)                  |
| ง. พี่ ก็ ไป        | (คำนาม-คำกริยา)                    |
| จ. โน่น ก็ ไส       | (คำสรรพนาม-คำกริยา)                |
| ฉ. นี ก็ นอง        | (คำสรรพนาม-คำนาม)                  |
| ช. เพื่อน ก็ เพื่อน | (คำนาม-คำนาม)                      |

รูปแบบประโยคสนทนาที่คำ "ก็" อยู่ระหว่างคำ ๒ คำเช่นนี้ เป็นได้ทั้งประโยคแบบใจความเดียว (ก็มีคำกริยาเดียว) หรือประโยคแบบใจความประสม (คือประโยคตั้งแต่ ๒ ประโยคที่มีเนื้อความสืบเนื่องกัน) จากประโยคตัวอย่าง ข้อ ก-ข-ข เป็นเนื้อความของประโยคประสม แต่ผู้พูดก็เห็นว่าไม่สำคัญ หรือซ้ำซ้อนกับเนื้อความในประโยคที่กล่าวนำมาก่อน เหลือไว้แต่ส่วนที่จะสื่อความหมาย ดังนี้

ก. ไป ก็ ไป =  $\begin{cases} \text{ถ้าเธอจะไป เธอก็ไป} \\ \text{ถ้าเธอจะให้ฉันไป ฉันก็ไป} \end{cases}$

ข. ชอบ ก็ ชั่ว =  $\begin{cases} \text{ถ้าคุณชอบ (สิ่งของ ฯลฯ) คุณก็ซื้อ} \end{cases}$

ข. เพื่อน ก็ เพื่อน =  $\begin{cases} \text{แม่เขาจะเป็นเพื่อน (ของฉัน) ฉันก็ไม่สนใจ} \end{cases}$

ตัวอย่างข้อ ค-ง-จ-ฉ เป็นเนื้อความประโยคใจความเดียวที่มีส่วนประธาน-ส่วนกริยา-ส่วนประกอบ ประกอบประโยค ดังนี้

ค. เสีย ก็ เพราะ = แสดงว่าจะต้องมีประโยคอื่นที่นอกเหนือความคล้ายคลึงเช่นนี้กล่าวนำมาก่อนแล้ว แต่เนื้อความที่กล่าวแล้ว และที่กำลังปรากฏอยู่ (ขณะนี้) มิได้เป็นเหตุผลสืบเนื่องกัน

ง. พี่ ก็ ไป = " "

จ. โน่น ก็ ไช้ = " "

ฉ. นี่ ก็ นอง (= นี่ก็เป็นนอง) = " "

เมื่อ คำ "ก็" อาจปรากฏได้ในประโยคใจความเดียว และประโยคประสม  
ได้เช่นนี้ หน้าที่ของคำ "ก็" จึงต่างกันคือ คำ "ก็" ในประโยค ก-ข-ข ซึ่งอยู่ในตำแหน่ง  
ระหว่างประโยค ๒ ประโยค จะทำหน้าที่เชื่อมเนื้อความที่มีความเป็นเหตุผลสืบเนื่องกัน  
คำ "ก็" ในประโยค ค-ง-จ-ฉ ซึ่งอยู่ในตำแหน่งหน้าคำกริยา จึงน่าที่จะทำหน้าที่เป็น  
กริยาช่วย

๑.๓ ปรากฏอยู่ท้ายคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำเหล่านี้  
อาจจะเป็นคำเดี่ยวโดด ๆ หรือเป็นส่วนหนึ่งของวลีหรือประโยคก็ได้

(ตัวอย่าง) คำ "ก็" ในตำแหน่งท้ายคำเดี่ยว

ก. .... (กำลังมีเหตุการณ์ถึงเครือข่ายระหว่างพ่อ-ลูก แม่เป็นผู้ฟัง)

ประโยคเริ่ม : .....

ประโยคไม่เริ่ม : พ่อบอกให้แดงมาไต่ยี่มัย (พ่อตะโกน)

ประโยคไม่เริ่ม : พ่อ ก็ (แม่ปรามพ่อ)

ข. .... (คู่สนทนาล้อเลียนกัน)

ประโยคเริ่ม : .....

ประโยคไม่เริ่ม : พี่ว่าเขาชอบเธอแน่ ๆ

ประโยคไม่เริ่ม : พี่ ก็

จากตัวอย่างทั้ง ๒ ข้อนี้ คำ "ก็" จะปรากฏอยู่ท้ายคำเดี่ยวเฉพาะที่เป็นคำนาม  
และคำสรรพนามเท่านั้น ยังไม่เห็นปรากฏหน้าคำนาม

(ตัวอย่าง) คำ "ก็" ในตำแหน่งท้ายคำชนิดต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวลี  
หรือประโยค

ประโยคที่มีคำชนิดต่าง ๆ ตามข้อ ๑.๒ เป็นส่วนประกอบที่มีคำ "ก็" อยู่ท้าย  
คำ จะเป็นประโยคแบบประสม ตัวอย่าง

ก.

ประโยคเริ่ม : ง่วงจัง

ประโยคไม่เริ่ม : นอนดิ ง่วงก็

( = ถ้าง่วง เธอก็นอน )

ข.

ประโยคเริ่ม : โอ้ย วันนี้ร้อนจัง

ประโยคไม่เริ่ม : ทำไมไม่เปิดพัดลมละ ร้อนก็

( ถ้าเธอร้อน เธอก็เปิดพัดลม )

จากตัวอย่างทั้ง ๒ ข้อนี้ คำ "ก็" จะอยู่ท้ายคำกริยา หรือคำวิเศษณ์ (ตามตำราไวยากรณ์ไทย) ที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยา

ที่น่าสนใจก็คือ คำ "ก็" ที่อยู่ท้ายคำเดียวที่เป็นคำนาม คำสรรพนาม (ตามตัวอย่าง ๓.๑ ข้อ ก-ข ชุดแรก) ในเนื้อความที่ว่า "พอก็" "พืก็" เมื่ออยู่ในลักษณะการสนทนา ก็จัดว่าเป็นประโยคได้ คำว่า "ก็" ซึ่งวางต่อจากคำที่ทำหน้าที่เป็นประธาน จะอยู่ในตำแหน่งของส่วนกริยา (โดยไม่มีคำอื่นมาต่อท้าย) จึงน่าที่จะทำหน้าที่เป็นกริยาได้ และเมื่อพิจารณาเนื้อความในประโยคไม่เริ่มที่กล่าวมาก่อน จะเห็นว่าแม้เรื่องราวจะสอดคล้องกัน แต่เนื้อความก็มีได้เป็นเหตุเป็นผลสืบเนื่องต่อกัน ดังนั้น ประโยคสนทนา "พอก็" "พืก็" จึงเป็นประโยคใจความเดียว ซึ่งอาจจะมีประโยคเดียวอื่นปะปนอยู่ในตอนเดียวกันได้ โดยประโยคนั้น ๆ จะมีความสัมพันธ์กันเฉพาะทางเนื้อความเท่านั้น มิใช่ทางไวยากรณ์ เช่น

ก. ประโยคเริ่ม : .....

ประโยคไม่เริ่ม : พอบอกให้แกล้งมาได้มันนัย (พอตะโกน)

ประโยคไม่เริ่ม : (พอ) สงเสียงเอะอะไปไต่/ พอก็

ส่วน คำ "ก็" ในตัวอย่างชุดที่ ๒ แม้จะอยู่ในตำแหน่งท้ายคำกริยา ซึ่งน่าที่จะทำหน้าที่เป็นส่วนขยายกริยา แต่เมื่อพิจารณาเนื้อความในประโยคเริ่มในการสนทนาแล้ว จะเห็นว่ามีข้อความสอดคล้องแบบ เป็นเหตุผลสืบเนื่องกันอยู่ (ดังที่แสดงไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ) เมื่อเป็นเช่นนี้ คำ "ก็" จึงทำหน้าที่เป็นบทเชื่อม มีโฆษขยาย

๒. การแสดงความหมายของคำ "ก็" ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นว่า คำ "ก็" ไม่มีความหมายประจำคำ (Lexical Meaning) จะแสดงความหมายต่อเมื่อปรากฏอยู่ในเนื้อความอื่น ๆ ความหมายที่แสดงก็เป็นในทำนองขบถอภรรยาภาสของเนื้อความนั้นว่า กำลังดำเนินไปในลักษณะใด เกรงเกรียต น้อยใจ ประชดประชัน แดกดัน แบ่งรับแบ่งสู้ ท้าทาย มั่นคง ไม่สนใจ เกรงใจ หรือเบื่อหน่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสนทนาแล้ว ผู้ฟังจะเข้าใจความมุ่งหมายและอารมณ์ของผู้พูดได้ง่าย ทั้งนี้เพราะในการสนทนานั้นสิ่งอันมาประกอบในการใช้ภาษาในการสื่อความด้วย คือ

- เรื่องราวที่กำลังสนทนา
- เหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ในขณะนั้น
- ท่าทาง สีหน้า แววตาของผู้พูด
- น้ำเสียง ระดับเสียง ของผู้พูด
- ถ้อยคำบางคำที่ประกอบอยู่ในเนื้อความนั้น

เพื่อเป็นการทดสอบว่า คำ "ก็" จะบอภรรยาภาสของเนื้อความได้เพียงใด และอย่างไรนั้น ก็โดยการละคำ "ก็" ออกจากเนื้อความนั้น ตัวอย่าง

ก.

ประโยคเริ่ม : แต่งตัวแบบนี้ไม่สวยเลย

ประโยคไม่เริ่ม : ก็ เรื่องของฉัน

บรรยากาศของประโยคไม่เริ่ม คือ ผู้พูดเกิดความท้อแท้ในคำติ ไม่ค่อยมั่นใจ  
ในการแต่งกายแล้วขณะนั้น แต่ก่อน อวดดี ท่าท่าย ดองละคร คำ "ก็" จากเนื้อความ →  
/ เรื่องของฉัน/ ผู้ฟังจะรู้สึกว่าคุณพูดแน่ใจในการแต่งกายวันนั้นมาก ไม่ท้อแท้ ไม่สนใจ  
ในคำติ

จ. (เหตุการณ์คือ คุณสนทนากับเพื่อนที่กระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดรวมด้วย)

ประโยคเริ่ม : .....

ประโยคไม่เริ่ม : นา ไปด้วยกันหน่อย เราจะได้อุ่นใจ

ประโยคไม่เริ่ม : ไป ก็ ไป

ประโยคไม่เริ่ม "ก็" บอกให้รู้ว่าผู้พูดไม่ค่อยเต็มใจไป แต่ก็ไม่อยากขัดใจผู้ที่มา  
ขอรองตน ดองละคร คำ "ก็" จากประโยค /ไป x ไป/ จะบอกบรรยากาศว่าผู้พูดไม่เต็มใจ  
จะไปมากขึ้น ว่าคำพูดช่วย แต่ขัดไม่ได้ หรือถ้าผู้พูดแสดงสีหน้าซึ่งขึงเฉยเมยด้วย จะยิ่งเพิ่ม  
ความเครียดในอารมณ์ ถ้าพูดแล้วยิ้มก็บอกความเต็มใจจะไป

ค. (คุณสนทนาพร่ำบ่น แสดงความน้อยอกน้อยใจ)

ประโยคเริ่ม : .....

ประโยคไม่เริ่ม : นี่ไม่มีใครรู้หรอกว่าหนูต้องทำด้วยความลำบาก....

ประโยคไม่เริ่ม : ก็ ใครไปว่าอะไร

ประโยคไม่เริ่ม "ก็" บอกให้รู้ว่า ผู้พูดเกิดความรำคาญ หมกความอกทนที่จะฟัง  
คำบ่นของคุณสนทนา จึงระเบิดคำพูดออกมาด้วยความรำคาญ

ง. (คุณสนทนาตามความเห็นเกี่ยวกับเสื้อผ้า)

ประโยคเริ่ม : พี่ว่าเสื้อตัวนี้เป็นยังงี้

ประโยคไม่เริ่ม : ก็ สวยดี (นี่)

ประโยคไม่เริ่ม "ก็" บอกให้คู่สนทนาทราบว่าผู้พูดเกรงใจที่จะบอกความจริงว่า  
เสื้อนั้นสวยน้อย หรือไม่สวยเลย

จ. (คู่สนทนาปรารภด้วยความเกรงใจที่ทำให้ผู้พูดต้องคอยนาน)

ประโยคเริ่ม : ต้องขอโทษที่ให้อ่านนาน หิวมากนี่คะ

ประโยคไม่เริ่ม : ก็ ไม่มาก (เท่าไร)

คำ "ก็" ในประโยคไม่เริ่มจะสื่อความหมายให้ผู้ถามรู้ว่าผู้ตอบหิวมาก แต่ไม่กล้า  
ที่จะตอบตรง ๆ อาจจะด้วยความเกรงใจ

ข. (คู่สนทนากำลังสนทนาหยอกสอกล้อกัน)

ประโยคเริ่ม : คอยเถอะ พอเจ้าบ่าวได้เห็นเธอจะล้มหายใจเจ็บว

ประโยคไม่เริ่ม : เธอ ก็....

ประโยคไม่เริ่ม "ก็" บอกให้ผู้ฟังรู้ว่าผู้พูดมีความขวยเขิน และพอใจ

ค. (ผู้พูดได้ทราบว่าจะถูกลงโทษ เพราะการกระทำบางอย่าง)

ประโยคเริ่ม : .....

ประโยคไม่เริ่ม : นี่ ถ้าแม่รู้ละก็ นายถูกตียับเลย

ประโยคไม่เริ่ม : ตี ก็ ตี

ประโยคไม่เริ่ม "ก็" บอกให้รู้ว่าผู้พูดตัดสินใจเด็ดขาดที่จะเผชิญกับความจริง  
บอกความท้อแท้ ความไม่สนใจ

ด.

ประโยคเริ่ม :

ประโยคไม่เริ่ม : หนูจะลองติดตอ

ประโยคไม่เริ่ม : ไ้ ก็ ตี (ดี) (ผู้พูดเน้นเสียงบอกความตั้งใจอยากได้)

ประโยคไม่เริ่ม "ก็" บอกให้ผู้ฟังเข้าใจความรู้สึกของผู้ที่มีความจริงใจ  
อยากให้ความมุ่งหวังสัมฤทธิ์ผล

ญ. (คู่สนทนากำลังปรารภถึงการศึกษาของใครคนหนึ่ง)

ประโยคเริ่ม : .....

ประโยคไม่เริ่ม : ไม่นะ เขาอาจจะสอบเข้าสถาบันได้

ประโยคไม่เริ่ม : ไ้ ก็ คี (จี) (ผู้พูดตัวเสียง)

ประโยค "ก็" บอกให้รู้ว่าผู้พูดเข้ะเข้ะ ประมาทในความสามารถของ "เขา"  
ผู้ถูกกล่าวถึง

ญ. (คู่สนทนาเปลี่ยนใจที่ผู้ถูกกล่าวถึงไม่มาคราวนี้)

ประโยคไม่เริ่ม : คงไม่ได้รับข่าวว่าเราจะนัดพบกันวันนี้

ประโยคไม่เริ่ม : ก็อ้าวโทรศัพท์ไปบอกเมื่อสองวันนี่เอง

ประโยคไม่เริ่ม "ก็" บอกบรรยายความรู้สึกผู้พูดยืนยันว่าตนได้โทรศัพท์ไปจริง  
(ไม่ได้เพิกเฉย ตรงกันข้ามกลับเป็นผู้จัดการแทนผู้อื่นอีกด้วย) ลองละคำ "ก็" จากเนื้อ  
ความดู จะได้ความรู้สึกที่ไม่แข็งขันเท่าเดิม)

ญ. (คู่สนทนากำลังพูดถึง หลานที่ขโมยเงินของญาติ)

ประโยคเริ่ม : .....

ประโยคไม่เริ่ม : คุณคงไม่ได้ให้เขาเงินแถมมาให้

ประโยคไม่เริ่ม : ก็ ให้

ประโยคไม่เริ่ม "ก็" บอกความหมายโดยนัยว่าผู้พูดไม่ได้ให้เขาเงินแถม  
เป็นการตอบรับอย่างไม่แข็งขัน (ซึ่งตรงกันข้ามกับข้อ ๓ ที่แสดงความการตอบรับที่แข็งขัน)  
และลองละคำ "ก็" ออกก็จะได้ความรู้สึกตรงกันข้าม

๑. (การสนทนากำลังพูดถึงการรับภาระงานบ้านต่าง ๆ)

ประโยคเริ่ม : .....

ประโยคไม่เริ่ม : อ้าว! แล้วซักทีละ

ประโยคไม่เริ่ม : ก็ ฉัน (นะดี)

ประโยคไม่เริ่ม "ก็" บอกให้รู้ตัวว่าไม่น่าถามเลย ของรู้ ๆ ก็อยู่แล้วว่า  
ต้องเป็น "ฉัน"

เนื้อความในประโยค "ก็" (ข้อ ก-๑) เป็นตัวอย่างที่จะแสดงให้เห็นว่าคำ "ก็"  
อาจบอกบรรยายกาสต่าง ๆ ในการสนทนาได้ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับน้ำเสียง ทาทางของผู้พูด  
เหตุการณ์ เรื่องราวที่กำลังดำเนินอยู่นั้น และถ้อยคำบางคำที่แวดล้อม เช่น ดี ละ  
เท่าไร ชี ฯลฯ ซึ่งช่วยเน้นบรรยายกาสให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกจากคำ "ก็" จะช่วยบอกบรรยายกาสในการสนทนาแล้ว ในบางเนื้อความยัง  
บอกความหมายที่อาจเทียบได้กับคำที่มีความหมายประจำคำ เช่น ก็ = ค่าย, และ, อีก,  
ก็ = เพราะ(ว่า), ไม่ก็ = หรือ (ที่มีความหมายว่าเลือกเอาเพียงอย่างเดียว) แล้วก็ =  
อีก, ค่าย, และ

ก. กินเสียสิ ไม่ก็ให้เขาไป } ไม่ก็ = หรือ (ที่เลือกเอาอย่าง

ข. (ถ้า) ไม่พูด ก็เขียนเอาก็ได้ } เดียว)

ค. (ประโยคไม่เริ่มที่นำมาก่อน) พูดแค่นี้ก็ร้องไห้

ประโยคไม่เริ่ม : ก็ แม่พูดเขาข้างน้องนี่

(ก็ = เพราะ)

ง. เด็กคนนี้หน้าตาดี ผิว ก็ สวย (ก็ = ค่าย)

จ. นี่น้อง (มีความหมายว่าฉันน้องหลายคน และคนนี่เป็นน้องค่าย)

ฉ. หนูรอบกินทุเรียน แล้วก็เงาะ แล้วก็ลำไย

ในประโยคแบบประสมแล้วคำ "ก็" ที่ทำหน้าที่เป็นบทเชื่อม (เนื้อความในประโยคตั้งแต่ ๒ ประโยคขึ้นไป) จะบอกลำดับของเหตุการณ์หรือเรื่องราว เช่น

- ก. พอฉันนอนก็รีบอาบน้ำ (ฉันนอนก่อน อาบน้ำภายหลัง)  
 ข. (เมื่อ) คนเราเกิดมาแล้ว ก็ตายทั้งนั้น (เกิดก่อน ตายภายหลัง)

จากการวิจัยเรื่องคำ "ก็" ผู้เขียนตั้งข้อสังเกตจากข้อมูลที่ได้เก็บจากวรรณกรรม ร้อยแก้วประเภทที่เนื้อหาเป็นวิชาการ และวรรณกรรมประเภทนวนิยายที่เนื้อหาเป็นเรื่อง สนุกสนาน หรือประเภทที่เป็นแบบจดหมายบันทึกเล่าเหตุการณ์ ผู้เขียนขอสรุปเป็นความคิด ส่วนตัวว่า ถ้าเป็นวรรณกรรมที่เนื้อหาทางวิชาการแล้ว คำ "ก็" จะปรากฏอยู่ในเนื้อหา น้อยมาก และคำ "ก็" นั้น ๆ จะทำหน้าที่เป็นบทเชื่อมเนื้อความเพื่อบอกลำดับของเรื่องราว หรือเหตุการณ์เป็นส่วนใหญ่ หรือมีฉะนั้นจะแสดงความหมายคล้ายคำว่า "ด้วย, และ" โดยวางอยู่หน้าคำกริยา ถ้าเป็นวรรณกรรมประเภทนวนิยาย หรือจดหมายเหต หรือบันทึก ซึ่งเนื้อหา มีลักษณะของ "การสนทนา, บอกเล่า" แล้ว คำ "ก็" จะปรากฏอยู่ในเนื้อหา นั้นบ่อย ๆ ในตำแหน่งต่าง ๆ โดยเป็นคำที่ช่วยขับอรรถาธิบายของเรื่องให้ผู้อ่านรู้สึกว่า กำลังฟังการสนทนาจริง ๆ มีใจกำลังอ่าน นักเขียนนวนิยายที่ได้รับรางวัลหลายคนจะสร้าง บทสนทนาของตัวละครในเรื่องให้มีลีลาทางภาษาเหมือนชีวิตคนจริง ๆ บทสนทนาเหล่านั้น นอกจากจะต้องแสดงทัศนะของตัวละครให้ชัดเจนแล้ว ยังต้องแสดง "ความเป็นธรรมชาติ ที่สมจริง" แสดง "บรรยากาศ" ของเรื่องให้สมเหตุสมผลอีกด้วย ผู้เขียนรู้สึกว่าความถี่ของการใช้คำ "ก็" ในนวนิยายที่ผู้เขียนอ่านนั้นมีจำนวนครั้งสูงมาก ถ้าจะอ่านเพื่อความบันเทิง ในฐานะผู้เป็นเจ้าของภาษาแล้ว จะไม่รู้สึกระคายเคืองถึงการที่จะได้สัมผัสกับอารมณ์ของ "ก็" บ่อย ๆ ครั้งในเนื้อหาที่อ่านเลย ผู้อ่านจะมุ่งรับแต่ "บรรยากาศ, อรรถรส, ทัศนคติ, การดำเนินเรื่อง, ความสมจริง สมเหตุสมผล" นวนิยายบางเรื่องรู้สึกว่านักเขียนจงใจ ที่จะใช้คำ "ก็" เพื่อบอกบรรยากาศในใจตัวละคร และบรรยากาศในเรื่องโดยทั่ว ๆ ไป มากกว่าที่จะใช้คำ "ก็" เพราะความเคยชินของนักเขียน (ต้องอ่านผลงานของนักเขียนคน เดียวกันเปรียบเทียบกับหลาย ๆ เรื่อง)

๓. ประวัติความเป็นมาของคำ "กั" จากการวิจัยในเรื่องประวัติความเป็นมาของคำ "กั" นี้ ผู้วิจัยตั้งคำถามกับตนเองเพื่อบ่งชี้ในการค้นหาข้อมูลว่า คำ "กั" เป็นคำไทยหรือคำที่ยืมมาจากภาษาอื่น มีไว้ในภาษาไทยมาแต่เมื่อใด ถ้ามีขึ้นมาแต่เดิมแล้ว คำ "กั" จะแสดงความหมายใดใดบ้าง

การรวบรวมข้อมูลในประเด็นนี้ ผู้เขียนประสบปัญหาที่ทำให้จุดมุ่งหมายไม่บรรลุผล กล่าวคือ ผู้เขียนไม่สามารถอ่านภาษาอื่น ๆ ที่สันนิษฐานว่า น่าจะมีคำ "กั" ไว้ในภาษานั้น ๆ และไม่ทราบภาษาอื่น ๆ ควบ เช่น ภาษาจีน ภาษาเขมร ภาษามอญ ภาษาไทนอกประเทศ จึงได้แต่เพียงศึกษาจาก "คำอ่าน" ภาษามอญ ภาษาเขมร ที่มีผู้อ่านไว้จากหลักศิลาจารึก (เท่าที่มีผู้รวบรวมพิมพ์ไว้ในหนังสือประชุมจารึกต่าง ๆ) และสอบถามจากท่านผู้มีความรู้ ภาษาเขมร ภาษามอญ ภาษาจีน ปรากฏว่า คำ "กั" มีอยู่ในพจนานุกรมภาษาเขมร-ไทย เล่ม ๑ (ก-ค) (จัดพิมพ์โดย คณะกรรมการทุนพระยาอนุমানราชชน, หน้า ๕) พบว่า มีวิธีสะกดเหมือนกับคำ "กั" ที่ใช้ภาษาไทย คือ พยัญชนะ "ก" และเครื่องหมายไม้ไต่คู้ ๔ แต่จากการศึกษาคำอ่านจารึกภาษาเขมรจากหนังสือประชุมจารึก ไม่ปรากฏว่ามีคำ "กั" ในเนื้อความเลย ผู้เขียนจึงสรุปด้วยเหตุผลว่า

๑. คำ "กั" อาจจะมีไว้ในภาษาเขมรมาแต่ครั้งโบราณ ก่อนปี พ.ศ. ๑๘๐๐ แต่ยังไม่มีผู้พบศิลาจารึกนั้น

๒. คำ "กั" มีไว้ในภาษาไทยมาก่อน เขมรนำไปใช้ในภาษาของเขาในภายหลัง โดยสะกดแบบอักษรวิธีของไทยด้วย

๓. อาจเป็นคำไท ที่ไว้ในภาษาไทยมาแต่เดิม แต่ผู้เขียนขาดความรู้ การศึกษา ภาษาไท (นอกประเทศไทยปัจจุบัน) จึงไม่อาจค้นหาหลักฐานมาสนับสนุนได้

เมื่อผู้เขียนไม่อาจจะหาหลักฐานมาสรุปได้ว่า คำ "กั" เป็นคำไทยแท้หรือเป็นคำที่ยืมมาจากภาษาอื่น จึงมุ่งศึกษาข้อมูลว่า คำ "กั" มีไว้ในภาษาไทยมาแต่เมื่อใด ปรากฏว่าเนื้อความในศิลาจารึก หลักที่ ๑ (จารึกพ่อขุนรามคำแหง) ด้านที่ ๑ บรรทัดที่ ๓๓ จำนวน

๑ ครั้ง คำที่ ๒ บรรทัดที่ ๓ - ๔ - ๕ จำนวน ๔ ครั้ง ในเนื้อความที่ใกล้เคียงกัน  
ดังนี้ (คัดเฉพาะคำอ่าน)

คำที่ ๑ บรรทัดที่ ๓๑..... โคชาเสอก ขาเสื่อ หัวฟุง หัวรบ  
กิด บงา บัด

คำที่ ๒ บรรทัดที่ ๓ .... นี้ ทุกแห่งป่าพร้าวก็นลายในเมืองนี้  
ป่าดาง

บรรทัดที่ ๕ .... ก็นลายในเมืองนี้ หมากม่วงก็นลาย  
ในเมืองนี้

บรรทัดที่ ๕ .... หมากขามก็นลายในเมืองนี้ ไกรสร้าง  
ได้ไว้นั้น

ลักษณะการเขียนคำ "กั" ในจารึกหลักที่ ๑ เขียนดังนี้ ก (มีเครื่องหมาย  
อยู่บนอักษร ก. รูปร่างคล้ายวรรณยุกต์เอก) นอกจากศิลาจารึกหลักที่ ๑ แล้ว คำ "กั"  
ยังปรากฏอยู่ในศิลาจารึกหลักอื่น ๆ อีกหลายสิบหลัก แต่อาจจะเป็นด้วยเนื้อความในจารึก  
เลอะเลือน จึงทำให้เนื้อความขาดตอน อีกทั้งรูปศัพท์ที่แวดล้อมก็แปลก รวมทั้งสำนวนภาษา  
มีลักษณะเฉพาะสมัย จึงยากที่ผู้เขียนจะตีความหมายได้ตรงกับความหมายที่แท้จริง จึง  
ทำให้การตีความหมายคำ "กั" อาจจะเพี้ยนไปได้เช่นกัน แต่อย่างไรก็ตาม ลักษณะของ  
เรื่องราวในจารึกภาษาไทยต่าง ๆ นั้นมีความคล้ายคลึงกัน คือ การทำบุญในพระพุทธศาสนา  
การอุทิศสิ่งของ ผู้คนไว้ในศาสนา คำ "กั" ที่ปรากฏในเนื้อความจึงบอกความหมายคล้าย ๆ  
กัน (คัดสืบจากการตีความของผู้เขียน) คือบอกการ เน้นย้ำ บอกลำดับเหตุการณ์ (ซึ่งแท้  
ที่จริงอาจจะข้ามบอกบรรยายลักษณะนั้น แต่ผู้เขียนไม่อาจรับการตีความหมายจากเนื้อความ  
นั้น ๆ) ส่วนข้อมูลที่ได้จากหนังสือไตรภูมิพระร่วง (สมัยสุโขทัย) เรื่อยลงมาถึงหนังสือ

ที่มีจำนวนรอยแก้วสมัยอยุธยา-ธนบุรี-รัตนโกสินทร์ คำ "ก็" แสดงความหมายไคล่ถ้อย ๆ กันทุกสมัย และความถี่ในการใช้คำนี้ถี่มากครั้ง จนเกือบพุ่มเพื่อยกว่าในภาษาไทยปัจจุบัน คว้าเข้าไป เช่น เนื้อความจากหนังสือประชุมประเทศของรัชกาลที่ ๔ มีคำ "ก็" ใช้อย่าง หลากหลาย ทั้งที่บอกบรรยายภาพ เจตนา อารมณ์ของผู้ใช้ ตลอดจนแสดงความหมายรวม ๆ ของประโยค บอกลำดับของเหตุการณ์ หรือแม้แต่ไม่แสดงความหมายใด ๆ เลยในเนื้อความ นั้น (จะละจากความถี่ไม่เปลี่ยนความหมาย) ก็มีไม่น้อย อีกทั้งตำแหน่งที่ปรากฏในเนื้อความ ก็ปรากฏไคล่หลายที่หลาย ๆ กัน

ผู้เขียนจึงอยากที่จะสรุปจากความถี่ที่ใช้คำ "ก็" ในหนังสือสมัยต่าง ๆ ว่า คำ "ก็" น่าที่จะเป็นคำไทยที่มีใช้มาแต่โบราณ และอยู่ในสมัยเรื่อยมา แต่สิ่งที่ทำให้สะดุดใจ ว่าแปลกกว่าการใช้คำไทยอื่น ๆ คือ ตำแหน่งของคำ "ก็" กับหน้าที่ และการแสดงความ หมายจะไม่ค่อยสอดคล้องกันตามแบบของโครงสร้างภาษาไทยทั่วไปนัก

## บรรณานุกรม

- กิ่งแก้ว อัครดากร. วรรณกรรมจากบ้านโน (วิทยานิพนธ์ : เอกสารนิเทศการศึกษา  
ฉบับที่ ๑๑๓/๒๕๑๓). พระนคร : กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๓.
- กำชัย ทองหล่อ. หลักภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. พระนคร : รวมสาส์น, ๒๕๐๘.
- กาญจนา นาคสกุล. อ่านภาษาเขมร. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัย  
จุฬาลงกรณ์, ๒๕๒๔.
- จิตวา กลิ่นสุนทร, และคณะ. คติพจน์ ๗๐. กรุงเทพมหานคร : อักษรดัมพ์พันธ์, ๒๕๒๔.
- คำรง ราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา, และอนุমানราชชน,  
พระยา, ให้พระยาอนุมาน ลายพระหัตถ์ และลายมือสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ  
กรมพระยาคำรงราชานุภาพ และพระยาอนุมานราชชน, กรุงเทพมหานคร :  
กสิณตสยาม, ๒๕๒๑. (พิมพ์เป็นพิธีระลึกวันครบรอบ ๑๐ ปี ห้องสมุดอนุมานราชชน)
- ไตรภูมิพระร่วง ของพระยาอภัยไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๔. พระนคร : ศิลปบรรณาการ,  
๒๕๐๔.
- น.ม.ส. (กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์). จดหมายจากวังหน้า. พระนคร : ศิลปบรรณาการ,  
๒๕๑๔.
- บรรจบ พันธุเมธา. ลักษณะภาษาไทย. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๔.
- เปลื้อง ณ นคร. ประวัติวรรณคดีไทยสำหรับนักศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๕. พระนคร :  
ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๓.
- ประชุมประกาศรัชกาลที่ ๔ : (พ.ศ. ๒๔๐๔-๒๔๑๑). พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา,  
๒๕๐๔.
- พ. นพวรร (นามแฝง). การใช้ภาษา. พระนคร : สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่ง  
ประเทศไทย, ๒๕๑๓.

พุทธศาสนิกฯ. หัวใจของพระพุทธศาสนาคืออะไร. กรุงเทพมหานคร : การพิมพ์พระนคร, ๒๕๒๒. (พิมพ์เป็นที่ระลึกในวันครบอายุ ๗๓ ปีของพุทธศาสนิกฯ).

พระยาอนุমানราชธน, คณะกรรมการทุน. พจนานุกรมเขมร-ไทย : ฉบับทุนพระยาอนุমানราชธน เล่ม ๑. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, ๒๕๑๗.

พระคลัง (หน), เจ้าพระยา. สามกก เล่ม ๑. พิมพ์ครั้งที่ ๓, พระนคร : ศิลปบรรณาการ, ๒๕๐๘.

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พระนคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๔๘๓.

ทองสืบ ศุภमारค. "หมวดทั่วไป," เอกสารประกอบคำบรรยาย : ภาษาเขมรในภาษาไทย. (บรรยายแก่นักศึกษาปริญญาโท สาขาจารึกภาษาไทย ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร), ๒๕๒๐.

ดิลลนา ศิริเจริญ, และคณะ. ภาษาไทย ตอน ๒ : หลักภาษา. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๔.

วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. ภาษาและภาษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๔.

วิจินต์ ภาณุพงศ์. โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๒.

วิลสัน, จอห์น. ภาษากับการหาความจริง. แปลและเรียบเรียงโดย ปรีชา ช้างขวัญยืน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๗.

เสนีย์ วิไลวรรณ. หลักภาษาไทยและการใช้ภาษาไทย : ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๓.

So Sèthaputra. New Model English Thai Dictionary. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๓.

\_\_\_\_\_ . New Model Thai English Dictionary. กรุงเทพฯ :

ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒.

เอกสารทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และโบราณคดี, คณะกรรมการจัดพิมพ์, ประชุม

ศึกษารีก ภาค ๓. พระนคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๐๘.

\_\_\_\_\_ . ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ภาค ๑. พระนคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๐.

\_\_\_\_\_ . ประชุมพระตำราบรมราชทิศเพื่อกัดปนาสมัยอยุธยา ภาค ๑. พระนคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๑๐.

\_\_\_\_\_ . ประชุมศึกษารีก ภาค ๔. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี ๒๕๒๑.

อุปทิศปสาร, พระยา. ชุมนุมนิพนธ์ อ.น.ภ. กรุงเทพฯ : บรรณาการ, ๒๕๑๖.

\_\_\_\_\_ . หลักภาษาไทย. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๑.